

ZNACZENIE DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ DLA PROCESU KSZTAŁCENIA

for. Getty Images

XXV Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej | Kraków 2019

**ORGANIZATORZY XXV KONFERENCJI
DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ**

POLSKIE TOWARZYSTWO DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ
UNIwersytet Jagielloński
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W KRAKOWIE

WSPÓŁORGANIZATORZY

Muzeum Narodowe w Krakowie
Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie

HONOROWY PATRONAT SPRAWUJĄ

Dariusz Piontkowski
Minister Edukacji Narodowej

Jarosław Gowin
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Witold Kozłowski
Marszałek Województwa Małopolskiego

Prof. Dr hab. med. Wojciech Nowak
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego

Prof. Dr hab. Kazimierz Karolczak
Rektor Uniwersytetu Pedagogicznego
im. Komisji Edukacji Narodowej

Jacek Majchrowski
Prezydent m. Krakowa

Partnerstwo Miasta Krakowa

PATRONI MEDIALNI

„HEJNAŁ OŚWIATOWY”
Miesięcznik Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli

„CHARAKTERY”
Miesięcznik popularnonaukowy

„DYREKTOR SZKOŁY”
Miesięcznik kierowniczej kadry oświatowej

XXV Krajowa Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej Kraków, 19–21 września 2019 r.

KOMITET NAUKOWY

prof. dr hab. Bolesław Niemierko – przewodniczący,
SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Sopocie
prof. dr hab. Jarosław Górniak – Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
dr hab. Małgorzata Michel, prof. UJ – Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego
dr hab. Anna Gaweł, prof. UJ – Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego
dr hab. Przemysław Bąbel, prof. UJ – Instytut Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
dr hab. Katarzyna Potyrała, prof. UP – Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie
dr hab. Andrzej Betlej – Muzeum Narodowe w Krakowie
dr Marcin Smolik – Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
dr hab. Paweł Grygiel – Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego
dr hab. Leszek Korporowicz, prof. UJ – Instytut Studiów Międzykulturowych
Uniwersytetu Jagiellońskiego
dr hab. Maria Groenwald, prof. UG – Uniwersytet Gdański, ZG PTDE
dr hab. Barbara Ciżkowicz, prof. UKW – Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy, ZG PTDE
dr Henryk Szaleniec – ZG PTDE
dr Maria Krystyna Szmigel – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE
Wojciech Małecki – ZG PTDE
Marek Legutko – ZG PTDE
Grażyna Gawryłow – PTDE
Joanna Peter – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

KOMITET ORGANIZACYJNY

Lech Gawryłow – przewodniczący – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
dr hab. Przemysław Bąbel, prof. UJ – Instytut Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego
prof. dr hab. Adam Brincken – Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie
Marzena Sula – Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie
Małgorzata Dudka-Mucha – MCDN Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Krakowie
Daria Grodzka – „Hejnał Oświatowy” Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
dr Maria Krystyna Szmigel – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE
Monika Brzezicka – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
Joanna Peter – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE
Ewa Klimczyk – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
Marta Michalewska – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Projekt okładki: GRUPA TOMAMI
Wydawca: GRUPA TOMAMI, Kraków 2019

Korekta językowa: Grażyna Gawryłow
Skład i łamanie: Joanna Peter

ISBN: 978-83-63873-74-5

**ZNACZENIE DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ
DLA PROCESU KSZTAŁCENIA**

**Praca zbiorowa pod redakcją
Bolesława Niemierki i Marii Krystyny Szmigel**

**Recenzja
prof. zw. dr hab. Mirosław J. Szymański**

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

Spis treści

REFERATY PLENARNE

I. ZMIANA SYSTEMOWA W EDUKACJI

- DR HAB. HANNA KĘDZIERSKA, PROF. UWM**
Nauczyciele gimnazjum – w poszukiwaniu nowej tożsamości 27
- DR HENRYK SZALENIEC, DR MARIA KRYSZYNA SZMIGEL**
Egzamin ósmoklasisty w kontekście reform XX i XXI wieku 39
- WOJCIECH MAŁECKI**
Matura w nowej formule po czterech latach. I co dalej? 55

II. DIAGNOŚCI EDUKACYJNI

- DR HAB. MARIA GROENWALD, PROF. UG**
Diagnostyka edukacyjna z perspektywy czasu. Okresy napięć, kryzysów i zmian 59
- PROF. DR HAB. BOLESŁAW NIEMIERKO**
Sprawczość i wspólnotowość uczestników konferencji PTDE 71

III. SZKOŁA WIELOPOZIOMOWA

- PROF. DR HAB. KRZYSZTOF KONARZEWSKI**
Postawa czwartoklasistów wobec matematyki i ich osiągnięcia w matematyce 85
- PROF. DR HAB. MACIEJ M. SYSŁO**
Jak oceniać osiągnięcia uczniów w zakresie myślenia? 95

IV. BADANIA UCZNIOWSKIE I NAUCZYCIELSKIE

- URSZULA POZIOMEK**
Diagnoza kształcenia umiejętności badawczych uczniów,
a ich osiągnięcia w tym obszarze na egzaminach zewnętrznych 105
- DR MAŁGORZATA KRZECZKOWSKA, DR PATRYK WŁASIUK**
Elementy pomiaru dydaktycznego w praktyce szkolnej –
kurs dla studentów, przyszłych nauczycieli chemii 117

REFERATY W SEKCJACH

A. UCZNIOWIE

- DR HAB. ARTUR POKROPEK, PROF. IFiS PAN**
Badania edukacyjne, porównywalność,
niezmiennność pomiarowa i metody jej testowania 129
- DR HAB. MAŁGORZATA MICHEL, PROF. UJ**
Pozytywna diagnoza ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym
w kontekście środowiska otwartego jako zaproszenie do rozwoju 141
- DR HAB. KATARZYNA PARYS, PROF. UP**
Efektywność działania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną
w stopniu lekkim w zależności od właściwości wykonywanych zadań 151
- DR HAB. PRZEMYSŁAW BĄBEL, PROF. UJ**
Ile punktów za pobicie kolegi, a ile za kolczyk w nosie?
Błędy i wypaczenia punktowych systemów oceniania zachowania uczniów 153
- DR MARIA KRYSZYNA SZMIGEL, DR HENRYK SZALENIEC**
Uczniowie na progu transformacji szkoły 155
- DR JERZY LACKOWSKI**
Diagnoza wstępna grupy uczniowskiej
a skuteczność pracy nauczycielskiej (zarys problematyki) 177
- DR TERESA WEJNER-JAWORSKA**
Szkoła otwarta na ucznia 185
- DR HAB. PAWEŁ GRYGIEL, PROF. DR ROMAN DOLATA, PROF. UW,
DR HAB. ANNA GAWEL, PROF. UJ, DR SYLWIA OPOZDA-SUDER,
DR JULIA ŁOSIAK-PILCH, DR BARBARA OSTAFIŃSKA-MOLIK,
GRZEGORZ HUMENNY**
Tajemnica tajemnic, czyli o gotowości do ujawniania tajemnic
w relacjach rówieśniczych przez uczniów na progu wczesnej adolescencji 197
- MARCIN PROŚCIAK**
Między cyfryzacją, gamingiem a nauką – o motywacjach pokolenia XD 217
- DR TOMASZ ŻÓŁTAK**
Ogólnopolski system monitorowania losów absolwentów szkół zawodowych
z wykorzystaniem danych administracyjnych – stan prac i perspektywy 231
- MAŁGORZATA KRÓL, MARCIN KRÓL**
Wpływ śródrocznej oceny szkolnej na śródroczną subiektywną
(samo)ocenę ucznia z matematyki w okresie adolescencji 241

B. NAUCZYCIELE

- DR HAB. KATARZYNA POTYRAŁA, PROF. UP**
Planowanie, realizacja i ewaluacja procesu dydaktycznego
ukierunkowanego na kształtowanie kompetencji społecznych 267
- DR HAB. SŁAWOMIR OLSZEWSKI**
Diagnoza wzmocnień i obciążeń zawodowych –
refleksje na temat autodiagnozy w procesie kształtowania
tożsamości zawodowej pedagoga specjalnego 277

DR MACIEJ JAKUBOWSKI Czy edukacja może być jak medycyna?	279
EWA SITKO Indywidualizacja – wymaganie i wyzwanie. Co każdy nauczyciel o uczniu wiedzieć powinien	287
DR GRAŻYNA SZYLING Diagnostyka edukacyjna w epoce ekspertów. Przypadek wczesnej edukacji	295
MARIA FORYŚ Diagnoza w pracy nauczyciela – terapeutę	301
ANNA FINKSTEIN, DR KRZYSZTOF JUREK Ze wspomnień starego egzaminatora... Kilka uwag o systemie egzaminów zewnętrznych	313
DR ADAM BALICKI Problematyka zgłaszania zastrzeżeń do ocen ustalonych przez nauczyciela	319
ALEKSANDER ŁAWIŃSKI, KRZYSZTOF BEDNAREK, CEZARY LEMPA Kompetencje diagnostyczne nauczycieli na poszczególnych etapach rozwoju zawodowego w opinii uczestników konwersatorium XXIV Konferencji Diagnostyki Edukacyjnej	325
DR ELŻBIETA MARIOLA JASIŃSKA, DR INŻ. MAREK JASIŃSKI, DR INŻ. MICHAŁ JASIŃSKI, INŻ. ŁUKASZ JASIŃSKI Motywowanie uczniów i nauczycieli – wybrane doświadczenia	331
DR MAŁGORZATA KRZECZKOWSKA, DR HAB. ROBERT ZAKRZEWSKI, PROF. UŁ, DR MICHAŁ KOBYŁKA W jaki sposób kształtować kompetencje diagnostyczne przyszłych nauczycieli?	345
C. PRZEDMIOTY HUMANISTYCZNE	
ANNA GRUNTKOWSKA O motywowaniu uczniów do pracy na zajęciach pozalekcyjnych w szkole podstawowej – prowadzenie kółka dziennikarskiego	349
KAROLINA ŚWIŚT Przetwarzanie języka naturalnego a ocena prac maturalnych z języka polskiego	357
DR BEATA PROŚCIAK Źródła motywacji czytelniczej uczniów i ich kompetencje motywacyjne na podstawie predyspozycji czytelniczo-rozwojowych	359
BOŻENA BARAŃSKA Żeby się chciało chcieć, czyli o trudach osvajania tekstów na lekcjach języka polskiego	383
MARIA MICHLOWICZ O wybranych wymiarach egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej	389
BEATA CIESIELKA-PIĄTEK Stowarzyszenie Polonistów jako łącznik między OKE a środowiskiem nauczycielskim	401
DR HENRYK PALKIJ Rozwój form egzaminowania z historii i wiedzy o społeczeństwie w świetle nowego systemu szkolnego	407

D. PRZEDMIOTY ŚCISŁE

BARTOSZ KONDRATEK Wykorzystanie modelowania IRT do statystycznej kontroli niereprezentatywności próby badawczej przy wyznaczaniu właściwości psychometrycznych zadań egzaminacyjnych	413
IWONA KRÓL, DR WOJCIECH PRZYBYLSKI Nauki ścisłe w XXI wieku	429
MAŁGORZATA IWANOWSKA, BEATA WĄSOWSKA-NAROJCZYK Kształtowanie kompetencji miękkich na lekcjach matematyki w szkole podstawowej	431
URSZULA MAZUR, KAROLINA KOŁODZIEJ Diagnoza umiejętności rozwiązywania zadań z kontekstem praktycznym po egzaminie ósmoklasisty	437
ELŻBIETA TYRALSKA-WOJTYCZA 18 lat egzaminu gimnazjalnego. Coś się kończy, coś się zaczyna – z doświadczeń własnych	439
MAGDALENA URBAŚ Diagnostyczna rola konkursu – wojewódzki konkurs przedmiotowy z biologii	447
DR LESZEK LEWOC, MAREK LEGUTKO Lekarski Egzamin Początkowy	451
DOC. PHDR. JOSEF MALACH, CSC., MGR DANA VICHERKOVÁ, PH.D. Opinia nauczycieli czeskich na temat koncepcji Jednolitego Egzaminu Wstępnego do szkół średnich w Republice Czeskiej	455
DOC. PHDR. JANA MARIE ŠAFRÁNKOVÁ, CSC. Approaches to internal quality assessment methods of teaching Podejścia do wewnętrznych metod oceny jakości nauczania	465
ANNA RAPPE Wykorzystanie materiałów o wynikach egzaminu maturalnego z informatyki	467
MAŁGORZATA KUŹNIAK-STANKOWSKA Projekt „Integracja baz danych systemu oświaty”	475